

Fortællingsworkshop Karby, d. 30.03.2011

Referat

Natur- og miljøchef fra Morsø kommune, Arne Kirk bød velkomme

Jørgen Primdahl, professor fra Skov & Landskab, Life KU, indledte med få bemærkninger om aftenens formål og om det videre forløb i Landsby og Landskab

Lone Kristensen fungerede som ordstyrer

Fem indlæg – hvert indlæg efterfulgt af et par enkelte opklarende spørgsmål fra gæsterne

Per Grau Møller, historiker og lektor ved Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse. Arbejder bl.a. med landskabshistorie, landboreformerne og bebyggelseshistorie

Bl.a. om:

- Stednavne i Karby sogn
- De tre lag i Karby: middelalderlandsbyen, den landlige by og parcelhusbyen
- Landbrug og befolkning i Karby
- ”Byen på landet”
- Potentialer i den fremtidige udvikling (landbrug, bosætning, byerhverv inkl. turisme)

Rita Buttenschøn, biolog og seniorrådgiver ved Skov & Landskab, Københavns Universitet. Arbejder bl.a. med naturpleje, biodiversitet og landskabsforvaltning

Bl.a. om:

- Natura 2000 og § 3-beskyttede områder
- Overdrev, strandenge og mere generelt: lysåbne arealer
- Betydningen af strandenge for den lysbugede knortegås og andre, sjældne/truede fugle
- Artstilstanden på strandengene ved Karby
- Udfordringer (fortsat ekstensiv drift, sammenhæng og kontinuitet, næringsstofniveau, undgåelse af forstyrrelser)

Niels Jensen, agronom og udviklingskonsulent ved Landbo Limfjord. Arbejder bl.a. med landdistriktsprogrammet, strategirådgivning samt skat og driftsøkonomi

Bl.a. om:

- Tre dimensioner i et landdistrikt
- Historiske udviklingstræk (antal gårde, medlemmer i landboforeningen, om ejendomshandler i 1980'erne)
- Bioenergi og transport
- Arronderingsproblemer, transport og perspektiver
- ”Den gylle-fri landsby”

Vibeke Nellemann, landskabsarkitekt, seniorrådgiver, ved Skov & Landskab, Københavns Universitet. Arbejder bl.a. med landskabsanalyse, kommuneplanlægning og planlægning for friluftsliv

Bl.a. om:

- Den særlige landskabskarakter i Karby sogn (åbent Limfjordslandskab, bakkede frodige agerlandskab, bugtede kyster med skrænter og strandenge, stabile helheder)
- Mulighederne for særlige landskabsoplevelser
- Særlige udfordringer (eksponeret landskab, stedvise forstyrrelser, intensivering ekstensivering – tilgroning, ledige huse og gårde, klimaændring og havstigning)
- Overvejelser om fremtidens landskab (styrke levende hegn og 'gårdtræer, landbrugsbygninger som homogene helheder, græssede egne og overdrev, hensyn til kirkerne, visuelle sammenhænge, klimatilpasning, udbygning af natur-landboturisme, landskabskarakterer og oplevelsesværdier)

Johs Nørregård Frandsen Professor og institutbestyrer ved Institut for Litteratur, Kultur og Medier, Syddansk Universitet. Arbejder med bl.a. landbokulturer og landdistriktsudvikling, den danske oplysningstradition og litteratur historie.

Bl.a. om:

- Brugsuddelerens hjertestarter. Mælkevejens to betydninger og IP Jacobsens ene linie om den melankolske kyst på Mors
- Om dens store udendørs fortælling
- Om Casey's begreb om sted – om at falde ind i landskabet eller betragte det ude fra distancen
- Om Karby's melankolske landskaber – og om det **tøvende landskab**
- Der er i dag færre, der arbejder i landskabet end tidligere, men flere der gerne vil færdes i landskabet
- Der findes forskellige fortællinger i landskabet – eks. religion og andelsbevægelsen.

Efterfølgende debat:

- Om udlændingene i Karby, som 'er der', men som 'vi ikke kan snakke med'
- Om at udgive en bog om Karby – hvem vil være med? Senere blev forslaget kommenteret af et par borgere. Der blev spurgt, om formålet var at gøre Karby 'kendt'. Eksempler fra andre dele af landet fremhæves (bl.a. København og Vorbasse), hvor der er udgivet bøger med lokale fortællinger. Det påpeges, at det er vigtigt, at der er én der står for styring og koordinering af bog-projektet. Jørgen Primdahl: Skolebørnenes fortællinger kan evt. inddrages i en bog.
- Om vanskelighederne med at få græsset strandengene
- Om hvad forstås ved 'et godt landskab': Samspil mellem forskellige aktører med mulighed for forskellig brug af landskabet og 'god natur': Arter der naturligt hører til. Natura2000 definerer hvad god natur er på baggrund af forskellige faktorer. God natur er ikke nødvendigvis uberørt natur. (F.eks. harmoni ml. brug, oprindeligt, typiske og selvdrift)
- Om forstyrrelse af vildtet – og om alle restriktionerne med NATURA 2000 området. Lidt diskussion – bl.a. med reference til Ritas indlæg – om hunde og deres forstyrrelse af Vildtet. Afslaget på en ansøgning om anlægsbro til Vikingskib og havkajakker blev nævnt. Senere sagde en borger fra Færgelejet, at man sikkert kunne få lov at bygge en sådan bro ved Færgelejet.
- Natura 2000 hæmmer ejerskabet til landskabet; det er svært at ville noget med landskabet – når man ikke må det, man helst vil.
- Efter flere, relativt pessimistiske indlæg om udviklingen i Karby, reagerede flere borgere med kommentarer om, hvor glade de er for at bo i området
- Præsten roste arrangementet og fortalte om initiativet om pilgrimsvandringer på Mors. Pilgrimsvandring rundt på Mors i uge 20 (maj) næste år

- Muligheder for et arrangement – fx som ekskursion – om erfaringer fra andre lokalsamfunds initiativer om deres lokale landskab
- Centrering af jorden på færre hænder samt centrering af serviceydelser. ”Vi vil gerne have en købmand i Karby, men handler alligevel i Nykøbing, når man er der og er således selv med til at forstærke tendensen.” En ændring i udviklingen kræver fælles indsats.
- Frygt for at arbejdspladser og serviceydelser såsom skolen og færgen forsvinder. Hvordan sikrer vi, at arbejdspladser på Mors ikke forsvinder og hvordan tiltrækkes nye?
- Udviklingen i kommunen er centreret i Nykøbing. Her på Sydmors halter det med eks. infrastrukturen. Det bremser udviklingen og hindrer at potentielle tilflyttere ønsker at flytte her til.
- Jørgen Primdahl: Undersøgelsen der skal laves blandt landmænd i Karby Sogn giver forhåbentlig også potentiale for nye vinkler/muligheder.
- Manglende skiltning til Karby – hvis ikke man kender området finder man det ikke. Borgerforeningen kan evt. tage en mere aktiv rolle i at markedsføre de lokale attraktioner.
- Behov for ekstern ekspertise i forhold til, hvordan vi kan sikre udvikling. Eks. juridisk og administrativ ekspertise i hvordan man kan søge midler og hvad man kan/ikke kan – det har den almene borger ikke overblik over.
- Vigtigt at se på potentialer frem for alt det negative. Der findes muligheder, som langt fra altid bliver brugt. Der er således mange steder, hvor der ikke er restriktioner og disse bør benyttes mere aktivt.
- Karby var engang hovedstad på Mors.